

Pagesos i cases de pagès

La majoria de masos són can penja i despenja. Una deixalleria, un museu del rovell, d'andròmines sense cap valor. Un remolc de tràiler sense, amb prou feines, accés per a la tractora. Un tamborell podrit i una llaura a sobre d'un soc; l'hi van deixar quan la volien arreglar, però van comprar un Ebro totalment equipat; llavors feien els duros a cabassats. Veig una menjadora de plàstic esquerdada per alguna glaçada o per alguna assolellada. Restes de quan el mas era una explotació agropecuària exemplar. I de quan va ser una granja de pollastres, i més tard de gallines. Parets d'obra vista, de rajol, i teulades d'uralita per un costat; casetes de llauna rovellada per l'altra. I un gos magre lligat llarg; hauria escrit trist, però sembla alegre. Els paquets de tabac de terra són d'ara, perquè hi lleigeixo que «Fumar mata».

Un arqueòleg industrial s'ho passaria bé amb les sitges de quan van llogar les instal·lacions per integrar porcs d'engreix; s'hi pot llegir encara el groc de la marca comercial del fabricant local de pinso derrotat pels *brokers* que controlen tots els mercats de futurs aliments. Van tenir frisones; per què tenen tan neta la sala de munyir si no tenen cap vaca de llet?

A pertot s'hi veuen afegits caòtics. Hi ha un record potent de Tercer Món. És, en efecte, un record, de quan érem Quart Món subdesenvolupat. Tanmateix, no totes les construccions escampades pel mas són d'aquell temps del *desarrollo*. Hi ha galliners que hi havien estat, pals de paller tombats; peladores de blat de moro que no han pogut vendre per descuidats; un 4L rovellat que no van voler regalar i ara no se'ls l'enduen ni per a ferralla; a dins hi posen pollets perquè hi toca molt el sol i tot això que estalvien. A la pallissa no hi queden ni rates.

Tenen un parell de *quads* nous per conduir el bestiar; un tractor amb aire condicionat i uns quatre per quatre que no toquen el fang perquè no volen que el negre metal·litzat perdi el brill. El noi lliga molt.

Han fet molts duros. Viuen de pagès, però els calés els van fer venent unes finques molt bones a prop de la ciutat. La mare i la padrina van a mercat els dissabtes. Despatxen al rengle de les pageses. Els ajuda un gambià molt trempat, que els fa de mosso i que s'ha arreglat un pis per a ell i la seva família on hi havia els despatxos de la granja de pollastres. Venen

XAVI ROULETA

hortalisses, fruita, ous i aviram i algun conill, per a aquells a qui encara els agrada matar. La verdura i la fruita les cull la mare en un tros d'hort que mena ella mateixa darrere la casa nova, la de més a prop del poble, entre la piscina i la granja de pollastres. Els ous, el conill i els pollastres no són pas els mateixos que engreixen; ni tampoc mengen el mateix.

–Ui, no! Són de pagès-pagès...

–I els altres no?

–Els altres, tabé, però è diferent! Oi que m'entén?

L'escarola té cargols. I les pomes, cucs, però això no vol dir res. Em consta que hi ha gent que ha anat a Mercabarna a comprar la fruita més lletja per fer-la passar per ecològica. No vol pas dir res, però és un indicador del frau. M'agradaria que a mercat hi hagués indicadors de traçabilitat i que tots els productors, tots fins a l'últim, tinguessin les portes obertes per ensenyar les seves explotacions, la manera com produeixen.

Hi ha masos i explotacions exemplars, en tots els sentits, perquè hi ha pagesos amb consciència del seu paper fonamental tant per a la sobirania alimentària com per al territori. Però la majoria tenen els masos impresentables. Hi faries una visita amb ganes de carregar i et faria basarda comprar-hi. No han pas de ser el palau de Versalles, però haurien de ser de revista, amb el caos controlat i elegant. També mengem pels ulls.